

ΑΝΕΚΔΟΤΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΝΕΚΤΑΡΙΟ ΚΕΦΑΛΑ
(ΤΟΝ ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΑΓ. ΝΕΚΤΑΡΙΟ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ)*1

Ἑβδομήντα χρόνια ἀπὸ τὸν θάνατό του.

ΥΠΟ
ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΤΗΛΛΥΡΙΔΗ
Ἐπισκόπου Ριζούτας

Κάθε φορά που ἐπισκέπτομαι τὸ Πατριαρχεῖο Καῖρου αἰσθάνομαι μὴ ξεχωριστὴ εὐλογία². Στὸν ἱερὸ αὐτὸ χώρο τὸν περασμένο αἰῶνα ἕνας Ἅγιος ἔζησε, ἐργάστηκε καὶ διώχθηκε. Ὅταν ἀκόμη ὑπῆρχε τὸ μικρὸ σπιτάκι, πὺ ἐζήσε ὁ Ἅγιος, παρ' ὄλο πὺ ἦταν ἐρηπωμένο³ καὶ ἔτοιμο νὰ καταρεύσει, ἀνέβαινα τὴν ἐπικίνδυνη σκάλα γιὰ νὰ τὸ ἐπισκεφθῶ. Γύρω μου νόμιζα ὅτι βρισκόταν ἀκόμα ἐκεῖ ἡ Ἅγία μορφή τοῦ Ἁγίου πὺ σὰν Πατριαρχικὸς Ἐπίσκοπος ἐργάστηκε γιὰ τόσα χρόνια μὲ ζῆλο καὶ πίστη. Σὲ ὀλόκληρη ἐκεῖνη τὴν κατοικία, δίπλα ἀπὸ τὸν Ἅγιο Νικόλαο, ὁ Ἅγιος πόσες φορὲς δὲν ἔκλαψε καὶ πόσες τόσες ἄλλες δὲν χάρηκε, ἀναλογιζόμενος. Στὸν Ἅγιο Νικόλαο³, πὺ λειτουργοῦσε καθημερινά,

---

* Διατηρεῖται ἡ ὀρθογραφία καὶ ἡ στίξη τῶν πρωτοτύπων κειμένων.

1. Γιὰ μὴ ὀλοκληρωμένη εἰκόνα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Βλ. σχετ. Ἀρχιμανδρίτου Τίτου Ματθαϊάκη, *Ὁ Ὅσιος Νεκτᾶριος Κεφαλᾶς, Μητροπολίτης Πενταπόλεως (1846-1920)*, Ἀθήνα 1995. Σώτου Χονδροπούλου, *Ὁ Ἅγιος τοῦ αἰῶνα μας*, Ἀθήνα: Μοναχοῦ Θεόκλητου Διονυσιάτου, Θεσσαλονίκη 1979. Κλεόπα Στρογγύλη, «Ἡ ἀλληλογραφία ἁγίου Νεκταρίου μὲ τὴν Κρυπτοφέρη». Βιβλιοπαρουσίαση Ἐκκλησιαστικῆ Ἀλήθεια, 1-16.1.1993, II.

2. Γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιος: «...Φθάσαντες αἰσίως, ἐλέω θεῷ, εἰς τὰ ἐνταῦθα Πατριαρχεῖα μας, εὔρομεν τοὺς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καλῶς ἔχοντας εὔρομεν δὲ καὶ μὴ σάλαν νεοστὶ κατασκευασθεῖσαν τετραγώνον καὶ μεγαλοπρεπῆ... Ἐγένετο δὲ τῆ ἀόκνῃ ἐπιμελείᾳ καὶ ἐπιστασίᾳ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Νεκταρίου...». Βλ. σχετ. Κλεόπα Δ. Στρογγύλη, «Ἡ δράση τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Κεφαλᾶ ὡς Μεγάλου Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας — 14 Ἀνέκδοτες ἐπιστολές του», Πάνταινος, Ἰανουάριος — Ἀπρίλιος 1992, 2. Τοῦ ἰδίου, «Ἀνέκδοτα στοιχεῖα ἀπὸ τῆ δράση τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου Πενταπόλεως στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας» Ὁρθόδοξος Κῆρυξ (Ἀρχιεπισκοπῆς Θουατείρων), Νοέμβριος — Δεκέμβριος 1991, 20 ὑποσημ. 8.

3. Ὁ ἴδιος ὁ Ἅγιος σὲ ἐπιστολὴ του γράφει τὰ ἑξῆς: «...ὁ ναὸς τοῦ Καῖρου, τὸν ὀποῖον διεκόσμησα καὶ ἐλάμπρυνα καὶ ἀπὸ πενιχροῦ ἀνέδειξα ἐκπαγλον, τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Πρώτην φορὰν βλέπω τὸν Ἅγιον Νικόλαον καθ' ὑπνοὺς καὶ ἀσπαζόμενον. Εἶη εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου...» Τ. Ματθαϊάκη, Ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως Κατηγορικαὶ Ἐπιστολαί, Ἀθήνα 1984, 222. Γ. Λεβεντιδίη, «Ὁ Ὅσιος Νεκτᾶριος Αἰγίνης», Ἐνορία, 32 (1.12.1977, 25). Πρβλ. Κλ. Δ. Στρογγύλη, ὀπ. π., 32.

παραμένει ἀκόμα ἔντονη ἡ παρουσία του. Δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ πῶ ὅτι ἡ εὐλογία Του θὰ συνοδεύει γιὰ πάντα τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας ποὺ τὸ ὑπηρετήσε ἀπὸ νεαρὸς διάκονος, ὡς Μητροπολίτης μὲ ἀφοσίωση παραδειγματική.

Ἀπὸ τὶς ἔρευνές μου εἶχα πάλι τὴν εὐλογία νὰ ἀνακαλύψω μερικὲς ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τοῦ Ἁγίου στὴν Ἀγγλία⁴ καὶ στὴν Κύπρο⁵. Ἀκόμα δημοσίευσα ἓνα ἀπὸ τὰ ἀθησαύριστα ἔργα του καὶ ἐτοιμάζω νὰ παρο-

4. Πιὸ κάτω δημοσιεύονται ἀκόμα δύο ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Κύριλλο ὡς ἀκολούθως:

I

«Ἐκ τῆς ἐν Αἰγίνῃ γυναικείας Ἱερᾶς Μονῆς
Παναγίας Τριάδος 15 Μαΐου 1911

Μακαριώτατε,

Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν ταπεινῶν μου Σεβασμάτων ὑπομνησῶ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα τὴν ἀποστολὴν τῶν 30 τόμων τοῦ Ψαλτηρίου, περὶ τῆς παραλαβῆς τῶν ὁποίων ἀνηγγεῖλατε ἡμῖν διὰ Διακόνου τινος τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος: ἀλλὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἀντιτίμου αὐτῶν οὐδεμίαν πλέον ἐλάβομεν εἶδησιν.

Δὲν ἐγράψαμεν διὰ νὰ μὴ ἐνοχλήσωμεν τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα κατὰ τὰς πικρὰς ἐκεῖνας ἡμέρας τῆς δοκιμασίας αὐτῆς, ἤδη παρελθουσῶν αὐτῶν πλέον μνεῖαν ποιούμεν τῆς ἀποστολῆς καὶ παρακαλοῦμεν νὰ ἀποστείλητε τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν πρὸς τὸν ἐν Ἀθῆναις ἀνθρώπον μου Κωνσταντῖνον Σρακόπουλον, Ὀδὸς Κολοκοτρώνη 65, Ἀθῆναις.

Κατασπαζόμενος εὐσεβάτως τὴν Μακαρίαν ὑμῶν δεξιάν,
διατελῶ ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† ὁ Πενταπόλεως Νεκτάριος».

II

«Ἐκ τῆς ἐν Αἰγίνῃ γυναικείας Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Τριάδος
27 Αὐγούστου 1912

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα τὸν πρόεδρον
Κυθηνεῖας Κύριον Κον Κύριλλον
Μακαριώτατε,

Ταχυδρομικῶς πέμπομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ἀγγελίαν δι' ἧς ἀναγγέλομεν τὴν ἔκδοσιν τοῦ δευτέρου τόμου τοῦ περὶ σχίσματος ἔργου μου. Ἐὰν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης εὐαρεστεῖται νὰ ἐγγραφῇ καὶ νὰ ἐγγράψῃ συνδρομητὰς τοῦ ὅλου ἔργου ἅς ἀναγγεῖλῃ ἡμῖν τοῦτο πρὸς δημοσίευσιν τῶν ὀνομάτων.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὑπενθυμῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι τὴν ἀποστολὴν τῶν 30 τόμων τοῦ Ψαλτηρίου περὶ ὧν οὐδεμίαν ἐλάβον ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν ἀπάντησιν. Βεβαίως αἱ πολλαὶ καὶ σπουδαῖαι τῆς Ὑμετέρας Μακαριότητος ἀσχολίαι συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ ἐκπέσῃ τῆς μνήμης Αὐτῆς ἡ ἀνάμνησις τῆς περὶ τοῦ μικροῦ τούτου ἔργου ἀπαντήσεως. Ἦδη ὑπενθυμίζοντες τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι αὐτῆς τὴν ἀποστολὴν τῶν βιβλίων παρακαλοῦμεν νὰ τύχωμεν ἀπαντήσεως.

Ὑποβάλλων τὰ ταπεινά μου σέβη.

Διατελῶ ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† ὁ Πενταπόλεως Νεκτάριος».

5. «Ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ τοῦ ἐν Ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου Ἐπισκόπου Πενταπόλεως», *Θεολογία*, 54 (1983), 347-350.

σιᾶσω τρία ἢ τέσσερα ἄλλα⁶. Στὴ συνέχεια ἀπὸ τὶς ἀρχειακὲς μου ἐρευνες στὴν Βιβλιοθήκη τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στὸ Κάιρο εἶχα τὴν χαρὰ νὰ βρῶ μερικὲς ἐπιστολὲς ἀνάμεσα σὲ ἄλλα ἔγγραφα διαφόρων γνωστῶν, φίλων καὶ συγγενῶν τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου⁷. Μπορεῖ τὸ περιεχόμενο νὰ μὴν εἶναι τόσο ἀξιόλογο ἔχει ὅμως ἱστορικὴ ἀξία καὶ συμβάλλει στὴν περὶ Ἁγίου Νεκταρίου βιβλιογραφία. Οἱ ἐπιστολὲς δημοσιεύονται κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ ὅπως βρέθηκαν. Θὰ ἦταν πολὺ ἐνδιαφέρον ἂν εὑρίσκει κανεὶς τὶς ἀπαντήσεις τοῦ Ἁγίου στὶς ὑπὸ δημοσίευση ἐπιστολὲς.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ὁ Ἅγιος Νεκτάριος χειροτονήθηκε πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιο στὶς 23 Μαρτίου 1886 καὶ ἀπὸ τότε ἀνέλαβε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ καθήκοντα Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου στὸ Κάιρο. Οἱ ἐπιστολὲς, πὺ δημοσιεύονται πῶ κατῶ, εἶναι ἀκριβῶς γραμμένες τὴν ἐποχὴ πὺ ὁ Ἅγιος ἐκτελοῦσε τὰ καθήκοντά του αὐτά. Πιστεύω ὅτι, ὅταν οἱ ἐπιστολὲς αὐτὲς σχολιαθοῦν, θὰ προσφέρουν περισσότερο φῶς στὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Ἁγίου.

ΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ⁸

1.

Ἀγαπητέ μοι Νεκτάριε,

Ἡ Μεγάλῃ Πρωτοσυγγελλίᾳ Κωνσταντινουπόλεως ἔγραφέ μοι ἀπαντῶσα εἰς τὴν ἐπιστολήν μου δι' ἧς ἀπέστειλα τὸ Δωρητήριον τοῦ Χ. Κωνσταντίνου Βασιλείου καὶ τὸ χουτζέδιον εἰς αὐτήν, ἵνα τὸ παραδώσῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ἐν Καίρῳ τσεσμέ Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Δημητρίου. Λέγει δὲ ὅτι, ἵνα ἡ δωρεὰ ἢ τελεία, ὀφείλει ὁ δωρητὴς νὰ διορίσῃ δι' ἐπισήμου πληρεξουσίου ἐγγράφου, τακτικὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει πληρεξούσιον ἀντιπρόσωπόν του, ὅστις παρουσιασθεῖς εἰς τὸ ....., τῆς Μεταγραφῆς ....., ἐν τῇ Πρωτευούσῃ ἐκείνῃ ἐνεργήσῃ ἐν ὀνόματι αὐτοῦ τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενα. Τὸ ἀναγκαῖον δὲ τοῦτο πληρεξούσιον ἄς ἀποστειλῇ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Μεγάλῃ Πρωτοσυγγελλίαν. Ἐσώκλειστον ἔχετε τὸ ἔγγραφο ἀποδοχῆς τῆς Ἐπιτροπῆς Κουροῦ Τσεσμέ, ὅπερ δίδετε

6. «Ἀνέκδοτη ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου Σωφρόνιον», *Ἀπότολος Βαρνάβας*, 41 (1980), 207-210. *Ὁ Φιλελεύθερος*, 16.11.1987, 15. *Ὁ Ἑλληνισμὸς τοῦ Ἐξωτερικοῦ*, Ἰούλιος 1988, 22,40.

7. «Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος γιὰ τὴν Γυμναστικὴ», *Πάντανος*, Ὀκτώβριος – Δεκέμβριος 1989, 197-200. *Ὁ Φιλελεύθερος*, 7 Ἰουνίου 1989, 18 καὶ 8 Ἰουνίου 1989, 13. *Φῶς* (Καίρου), 17 καὶ 18 Μαΐου 1989, 4. *Πρωινὰ Νέα*, 10.7.1990.

8. Ἐπιστολὲς τῆς ἰδίας ἐποχῆς δημοσίευσε ὁ Διάκονος Κλεόπας Στρογγύλης στὸν *Ὁρθόδοξο Κήρυκα* τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων, Νοέμβριος – Δεκέμβριος 1991, 19-21 καὶ στὸν *Πάντανο* τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας Ἰανουάριος – Ἀπρίλιος 1992, 29-33, Μαῖος – Αὐγουστος 1992, 32-38.

εἰς τὸν δωρητὴν κύριον Χ. Κωνσταντῖνον οἱ καὶ προτρέπητε νὰ μὴ παραμελήσῃ τὴν νομιμοποίησιν τῆς δωρεᾶς του.

Ἐχετε πρὸς τοῦτοις ἀραβικὸν ἔγγραφον ὅπερ δίδετε εἰς τὸν γραμματέα Τζιουμπράν, ὃν προτρέπετε ἐπίσης νὰ δώσῃ τὴν δέουσαν ἀπάντησιν.

Ταύτην τὴν στιγμὴν ἐλήφθη τηλεγράφημά σου εὐχετήριον κατευδύσεως καὶ ἐπανόδου ὑπὲρ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ἧς ἀποστέλλει τὰς πατρικὰς Αὐτῆς εὐχὰς ὑπὲρ σοῦ.

Πάντες διάγομεν καλῶς τὴν ὑγίειαν.

Εἰς τὸν φίλον Μαζαράκην εἶπέ τὰ δέοντα.

Πιστεύω δὲ ὅτι τώρα πρώτην φορὰν θὰ ἔμαθεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι τις τρόφιμος φιλοσοφικῆς Σχολῆς, καὶ ἄνευ ἴχνου ἀρχῶν τιμότητος, καὶ ὅτι εὐγένεια χαρακτήρος καὶ καλὴ ἀνατροφή εἶναι τὸ ἀποφεύγειν τὰς ψυχρὰς καὶ βαναύσους ἐκφράσεις, διαστρέφειν ὅμως ἀναιδῶς τὴν ἀλήθειαν, ἀναφανδὸν δὲ καὶ ἀσυστόλως ψεῦδεσθαι καὶ ... ὡς ἐπίσης καὶ τὸ ὅτι σοφὸν οὐ τὸ σαφὲς ἀλλὰ τὸ μὴ σαφές. Πόσα τοιοῦτου εἶδους τερατοουργήματα καὶ χεῖρονα τούτων παρήγαγε παράγει καὶ θὰ παράγῃ εἰσέτι, ἢ ὑπὸ τῶν ἠθικῶς τοῦ ἔθνους μορφώσεως ἀνεπανορθῶτως ἀποχωρισθεῖσα ἀνάπτυξις αὐτοῦ.

Τοῦ τοιοῦτου ἐκτρωματικοῦ γεγονότος μικρὸν μὲν ἀλλ' ἀρκούντως τέλειον δεῖγμα, ἀνθρώπων δηλ. κομπάζοντος ἐπὶ τῇ ἀνηλικότητι αὐτοῦ, παρέχει ὁ συντάκτης τοῦ τηλεγράφου.

Σὲ ἀσπάζομαι Νεκτάριε μετὰ τοῦ Μαζαράκη, καὶ προσφωνῶ ἀμφοτέροις τὸ χαίρειν.

Ἄλεξάνδρεια τῆ 24 Ἰουλίου 1887

ὁ σὸς
ἱερεὺς Σεραφεῖμ.

2

Ἄλεξάνδρεια τῆ 22 Αὐγούστου 1887

Ἀγαπητέ μοι Νεκτάριε,

Σήμερον πρῶτ' ἐλήφθη ἡ ἀδελφικὴ σας. Φρονῶ δὲ ὅτι τὴν αὐτὴν περίπτω ὥραν θὰ ἐλάβετε καὶ τὴν ἐπιστολήν μου. Μᾶς ἐλύπησεν ὁ θάνατος τοῦ πατᾶ Χριστοδοῦλου ὑπὲρ οὗ ὁ Μητροπολίτης Θηβαΐδος, κατ' ἐντολήν του ὁποῖου καὶ γράφω τὰς δύο ταύτας λέξεις, διότι ἐξῆλθε, εὐχεται ἀνάπανσιν τὴν πρέπουσαν εἰς τὴν μακρὰν καὶ ἐνάρετον πολιτείαν αὐτοῦ.

Παρακαλῶ Νεκτάριε νὰ ἀναζητήσητε καὶ ἐκδόσητε βαπτιστικὸν ὑπὲρ τοῦ Δημητρίου Τάσου υἱοῦ τοῦ Ἀ. Ἀναστασίου γεννηθέντος, καὶ βαπτισθέντος περίπου κατὰ τὰ ἔτη 1853, 1854, 1855.

Ἡ ἀχρηματία μᾶς πιέζει εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον, αὕτη δὲ καὶ προεκάλεσε τὴν ἔξοδον τοῦ Μητροπολίτου, ὅστις ἀπῆλθεν ζητῶν πόθεν νὰ

ἐξοικονομήσῃ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούμενα πρὸς τὴν προμήθειαν τῶν ὑπὸ τῆς ὥρας ἐπιβαλλομένων.

Εἶδον Νεκτάριε τὴν περὶ Βοσπόρου ἀπόφασίν σας. Ἄν ἡ ἐτησία συμδρομὴ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Βοσπόρου εἶναι ἴση ἢ καὶ μικρόν τι κατωτέρα τῆς προτεινομένης τοῦ Φάρου, σὰς προτρέπω νὰ προτιμήσῃτε τὸν Φάρον ὡς πολὺ σπουδαιότερον, ἔνεκα τῆς ἀμεροληψίας του καὶ κινούμενον ἐν κύκλῳ λίαν εὐρύτερῳ καὶ ποικιλωτέρῳ τοῦ Βοσπόρου.

Αἱ ἐπιστολαὶ σας ἐστάλησαν εἰς τὸν πρὸς ὄρον καὶ ἡσυχεῖτε.

Σὰς διαβιβάζω τὰς εὐχὰς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς τοῦ Μητροπολίτου, ὡς καὶ τὰς προσηρσεις τῆς οἰκογενείας μου.

Σὰς ἀσπάζομαι καὶ διατελῶ

ὄλος σὸς
Σεραφεῖμ.

Τὰ εἰκότα τοῖς πᾶσι.

3

Ἐν Ἱεροσολύμοις 2 ἢβρίου 1887

Ἐλλογιμώτατε Ἀρχιμανδριτα,

Μετὰ μηνιαίαν ἀνέλιπτον σιγὴν μόλις σήμερον ἠνκαίρησα νὰ Σὰς γράψω τὸ παρὸν φιλικὸν γράμμα, δι' οὗ πρῶτα μὲν ἐκφράζω Ὑμῖν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας καὶ χάριτάς μου δι' ὅσας ἐγκαρδίους περιποιήσεις εὐηρεστήθητε νὰ μοὶ ἐπιδαφιλεύσῃτε κατὰ τὴν ἐν Καῖρῳ ὀλιγοχρόνιον διατριβὴν μου — δεύτερον δὲ ἀγγέλω Ὑμῖν ὅτι ἡ Σύζυγός μου, ἅμα ὡς ἀφίκετο ἐνταῦθα, ἔπεσε κληήρης, προσβληθεῖσα ἐκ τριταίου παροξυσμοῦ καὶ αἰγυπτιακῆς δισεντερίας. Χάριτι τοῦ παναγάθου Θεοῦ ἐσώθη ἐκ βιαίου θανάτου, καὶ δι' ἐμοῦ ἐξασκεῖται τῶν ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν Σας. — Ἴδού, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν μου, καὶ ἡ ἐπιγραφή τοῦ γαλλικοῦ λεξικοῦ τῆς Χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας, ὅπερ δύνασθε νὰ ἀγοράσῃτε, ἀποστέλλοντες εἰς Παρισίους ταχυδρομικῶς 20 φράγκα — ἀπὸ τὸν ἐκδότην καὶ βιβλιοπώλην...

Δι' ὑμῶν ὑποβάλλω τὰ σεβάσματά μου πρὸς τὴν Α.Μ. τὸν πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, τοὺς δὲ ἀσπασμούς μου εἰς τὸν σοφώτατον γέροντα, τὸν κ. Ὀδυσσεά.

Εἰμι πρόθυμος εἰς τὰς φιλικὰς διαταγὰς Σας.

Καὶ διατελῶ μετὰ τιμῆς καὶ ἀγάπης

ἐν βίᾳ.

Α. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς

4

Πανοσιολογιώτατε Μ. Ἀρχιμανδριτα Κύριε Νεκτάριε Κεφαλά.

Μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ἔλαβον τὴν ὑμετέραν ἐπιστολήν, δι' ἧς μοὶ διαβιβάζετε τὰ ἀδελφικὰ καὶ ἐγκάρδια συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ὑψηλῇ

τιμῇ καὶ εὐνοίᾳ, ἧς ἠξιώθην ἐγὼ ὁ ταπεινὸς παρὰ τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ Κεδίδου λαβὼν ἐκ τῶν ἰδίων του χειρῶν τὸ παράσημον. Ἀπαντῶν ἤδη ἐκφράζω τῇ ὑμετέρᾳ Πανοσιολογιότητι τὰς εὐχαριστίας μου ἐπὶ τοῖς εὐλοκρινέσιν αὐτῆς ὑπὲρ ἐμοῦ αἰσθήμασιν εὐχόμενος αὐτῇ ἀπὸ καρδίας καὶ εἰς τὰ ἰδικά της.

Εἶδον ὅσα μοὶ γράφητε περὶ τῆς ἀξιολόγου ἐκεῖνης καὶ λίαν ἐπιτυχοῦς διατριβῆς περὶ Νικηταΐδου, τὴν ὁποίαν εὐχαρίστως ἀνέγγων καὶ μετὰ προσοχῆς. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπιβαλλομένην μοι μυστικότητα ἀναγγέλλω ὑμῖν ὅτι ἡ ἀσημαντος ἐκεῖνη ὁμὰς τῶν Λερίων, ἀγνοῶ πόθεν μαθούσα ὅτι εἶναι ἔργον ὑμέτερον καὶ ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς τὸν μαῦρον τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πρόσωπον Λήμιον δραστηρίως ἐνεργεῖ καὶ ἐτοιμάζει διατριβὴν κατὰ τῆς ὑμετέρας Πανοσιολογιότητος, δημοσιευθησομένην ἐν τῇ Μεταρρυθμίσει. Αἱ ἐνέργεια αὐταὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῆς Παρασκευῆς, ἅμα δὴλα δὴ ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον μέρος τῆς διατριβῆς. Ταῦτα πάντα ἔμαθον παρὰ τοῦ Διδασκάλου Κυρίου Παπαδοπούλου, ὅστις διάκειται λίαν φιλικῶς πρὸς τὴν ὑμετέραν Πανοσιότητα καὶ ὅστις ἦλθεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἵνα μοὶ ἀνακοινώσῃ ταῦτα. Ἀλλὰ καὶ φίλοι πολλοὶ ἐκ τοῦ ὕφους ἐννόουν ὅτι εἶναι ἔργον της καὶ συγχαίρουσιν αὐτῇ! διότι, ὡς εἶπον εἶναι ἐπιτυχῶς γεγραμμένη.

Τὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην ἐπιστολὴν της στέλλω σήμερον ἀσφαλῶς εἰς Λέρον.

Τὰ καθ' ἡμᾶς ἐνταῦθα καλῶς ἔχουσιν. Ὁ πατὴρ Φωκᾶς τὴν ἀσπάζεταιται.

Κάγὼ ἀσπαζόμενος αὐτὴν καὶ ἀπὸ καρδίας εὐχόμενος, διατελῶ
πρὸς Θεὸν εὐχέτης της
ὁ Θηβαΐδος Ματθαῖος

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1887

5

Πανοσιολογιώτατε ἅγιε Ἀρχιμανδριῦτα τὴν δεξιὰν ὑμῶν ἀσπάζομαι.

Πρὸ ἡμερῶν ἔλαβον μίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν γραμματεῖα Γκουμπράν, ἣτις ἔφερεν ἡμερομηνίαν 23/10 7βρίου διὰ τῆς ὁποίας μοὶ ἔγραφεν, ὅτι ἡ κυρία Σάφσαφ ἀπεβίωσεν πρὸ ἡμερῶν καὶ ἐνταφίασεν αὐτὴν οἱ Ῥωμιοκαθόλικοι χωρὶς νὰ ἔχετε καμμίαν εἶδησιν, καὶ ὅτι ἐγράφητε πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον, τὸ ὁποῖον ἀπήντησεν Ὑμῖν, ὅτι ἡ ἀποθανούσα ἦτο ὁμόθρησκος καὶ ὁμογενῆς των καὶ ὅτι εἶχε κάμει πρὸ τοῦ θανάτου της Διαθήκην, καὶ εὐρίσκεται ἡ ὑπόθεσις εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον. Ἐπειδὴ ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἔχει οὕτως ἐγὼ φρονῶ τὸ ἐξῆς. Ἡ ἀποθανούσα κ. Σάφσαφ εἶχεν ὑπανδρευθῆ ἔλληνα συνάμα δὲ ἀνεγνωρίσθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ αὐτὴ ὡς ἔλληνις εἰς τὰ Χιτζέτια τῶν κτημάτων της, ἐκτὸς τούτου ἦτο καὶ ὀρθόδοξος Χριστιανή, ἣτις εἶχε γείνει πρὶν τοῦ γάμου της

διὰ τοῦτο χαίρει τὸ δικαίωμα τὸ Προξενεῖον νὰ βάλῃ χεῖρα εἰς τὴν περιουσίαν τῆς ἀποθανούσης, καὶ κανεὶς δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸ Προξενεῖον εἰς τὴν ἐπέμβασιν τῆς περιουσίας, ἀκολούθως δὲ δυνάμει τῆς διαθήκης, ἣν ἔχομεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, δυνάμεθα νὰ ζητήσωμεν παρὰ τοῦ Προξενεῖου τὴν περιουσίαν τῆς, ἐπίσης δὲ θὰ παρουσιαθῶσιν τότε καὶ οἱ Ῥωμαιοκαθολικοὶ καὶ τότε τὸ δικαστήριον θὰ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν, ἣν βέβαιος ὢν, θὰ τὴν κερδίσωμεν, διότι ἔχομεν ἀσφαλῆ διαθήκην, καθ' ὅτι ἐκεῖνοι, ἂν ἔχωσι διαθήκην, τὸν ἔκαμον λαθραίως. Καὶ ἡ δικαστικῶς, ἢ φιλικῶς τότε μὲ τοὺς Ῥωμαιοκαθολικοὺς θὰ διαλύσωμεν τὴν ὑπόθεσιν. Αὕτῃ εἶναι ἡ γνώμη μου τὴν ὁποίαν δύνασθε νὰ τὴν καθυποβάλλητε εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, τὴν ὁποίαν, ἂν τὸ ἐγκρίνητε, νὰ τὴν προσκαλέσητε. καὶ ὅτι θέλει ἄς πράξῃ ἡ ἐπιτροπὴ.

Προσέτι μοι γράφει ὁ γραμματεὺς, ὅτι πρὸ δύο ἐτῶν ἀπεβίωσεν εἰς Βένι-Σιουέφ εἰς ὀνομαζόμενος Κωνσταντῖνος Δημητρίου καὶ ὅτι ἄφησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μας μίαν οἰκίαν, οὕτως ἐπληροφόρησεν ὑμᾶς εἰς κύριος ἐκ Βένι-Σιουέφ, ὅστις ἦλθεν ἐσχάτως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ζητήτε νὰ μάθητε ἀπὸ ἐμὲ πληροφορίας. Πρὸ δύο ἐτῶν περίπου ἐνθυμοῦμαι, ὅτι εἰς ὁμογενῆς ἐκ Βένι-Σιουέφ μᾶς ἔστειλε μίαν ἀπόδειξιν συνοδευομένην μὲ ἐν μαρτυρικὸν ὑπογεγραμμένο ἀπὸ τρεῖς μαρτύρους καὶ ἡ ἀπόδειξις αὕτη περιελάμβανε ἀπὸ 140 ἕως 180 πῆχες γέας τὰς ὁποίας εἶχε ἀγοράσει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, καὶ τὰς ἐδώρισε πρὶν τοῦ θανάτου του εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας, καὶ ἐνθυμοῦμαι προσέτι ὅτι ὁ Λιβύης εἶχε γράψῃ εἰς τὸν ἐν Βένι-Σιουέφ κ. Ἀναστάσιον Οἰκονόμου διὰ νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ ἔστειλε, νομίζω καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἔκτοτε εἶχεν ὁ ἅγιος Λιβύης ἀλληλογραφία μὲ τὸν κ. Ἀ. Οἰκονόμου δύνασθε καὶ ὑμεῖς νὰ πληροφορήσῃ Ἐμᾶς ἴσως νὰ εὐρίσκειται ἀκόμη ἡ ἀπόδειξις πλησίον του.

Ἵποδιατελῶ καὶ Σᾶς ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν.

Ἐν Μινία τῇ 16 Ἰβρίου 1887

ὄλος Ὑμέτερος

Εὐαγγέλας Γ.

Καγὼ δὲ ὁ ἐν Ἱερεῦσι Φώτιος Σᾶς ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς εὐχον προσέτι διὰ τὴν ὑγιείαν Ὑμῶν.

6

Ἀγαπητέ μου Ἀυτάδελφε Νεκτάριε ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν Σας,

Εἰς Κάϊρον

Πρὸ ἡμερῶν ἠθελον νὰ Σᾶς γράψω ἀλλ' ὁ κομιστὴς τῆς παρουσίας μου Κύριος Ἀπόστολος Μαμᾶς μὲ ἔλεγε πάντοτε ὅτι θὰ ἀναχωρήσῃ καὶ ἠθελε νὰ φέρῃ αὐτὸς πρὸς Ὑμᾶς τὴν ἐπιστολήν μου καὶ οὕτως ἤρρησα νὰ Σᾶς γράψω. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ Σας εἶδον νὰ μὲ γράφετε περὶ διαφορῶν

ἐργασιῶν δι' ἐμέ, μοι ἔγραφες νὰ εὔρω Βεσσιανόν τινα συνέταιρον ἱκανὸν ἐργαζόμενον ἤδη καὶ νὰ συνεργασθῶμεν καὶ νὰ σὰς γράψω· μοι ἔγραφες δὲ τελευταίως ἂν μετὰ ἓν ἔτος θὰ εἶσθαι εἰς θέσιν νὰ δυνηθῆτε νὰ διαθέσητε ὀλίγα χρήματα· τοῦτο μ' ἐλύπησε οὐκ ὀλίγον. Τί θὰ εἶπῃ ἂν μετὰ ἓν ἔτος θὰ εἶσθαι εἰς θέσιν; δὲν εἶναι λοιπὸν διαρκῆς ἡ θέσις Σας, ἡμεῖς περιμένομεν βελτίωσιν καὶ καθημερινῶς δεόμεθα τῷ Ὑψίστῳ, μάλιστα τὰ παιδάκια δὲν παραλείπουν τὸ ὄνομά Σας ἀπὸ τὴν προσευχῆν των καὶ περιμένομεν μίαν ἡμέραν καθ' ἣν ἀσπαζόμενοι τὴν δεξιάν Σας νὰ κρατῆτε εἰς τὴν ἀριστερὰν τὴν Ποιμαντορικὴν Ράβδον, καὶ Σεῖς μὲ λέγετε ἂν θὰ εἶσθαι μετὰ ἓν ἔτος εἰς θέσιν, δὲν τὸ καταλαμβάνω τοῦτο. Εἰς τὴν Σχολὴν μου ἔχω μαθητὴν καὶ ἓνα ἀνεψιὸν τοῦ Κυρίου Βαλιάδου τοῦ Μιτυλήνης ὅστις εἶναι ... τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ φίλος του καὶ αὐτὸς ὑπερήφανος ὡς Βεσσιανὸς ἐπαινεῖται καὶ τοῦ λέγει ὅτι ἔχει θεῖον ὁ ὁποῖος εἶναι Δεσπότης τῆς Μιτυλήνης, δὲν ἀργεῖ δὲ καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς νὰ τοῦ λέγει ὅτι ἔχει θεῖον πῶς μέγαν Δεσπότην ποῦ θὰ γείνη καὶ Πατριάρχης.

Ἡ ἀγαλαῖα εἶναι καλῆτερα ἤρχησε περιπατῆ τρώγει καὶ ψωμί, τὸ κρέας τὴν βλάπτει ἂν καὶ κίγκτισμένον. Ἡ Λεμονιά εἶναι καλά, εἶναι ἔγκνος καὶ ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν. Ἡ Πολυξένη, ὁ Θεμιστοκλῆς καὶ ἡ Σεβαστή (ἡ καλὴ κόρη) ἔρχονται εἰς τὸ Σχολεῖον εἶναι δὲ καλά.

Μετὰ τῶν ἐμῶν δέχθητε καὶ τὰ μικρὰ ταῦτα δῶρα τῆς Λεμονιάς ἡ ὁποία ἀσπάζεται τὴν δεξιάν Σας.

Μένω ἀσπαζόμενος τὴν σεβασμίαν δεξιάν Σας

ὁ Αὐτάδελφός Σας

Χ. Δ. Κεφαλαῦ

Ἐν Βέσσα Χίου τῇ 21ῃ 7βρίου 1887

7

Πανοσιολογιώτατε Μ. Ἀρχιμανδρίτα Κύριε Ν. Κεφαλαῦ.

Τὴν ὑμετέραν ἐπιστολὴν εὐχαρίστως ἔλαβον καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἀναγνούς ἐλυπήθην ἰδὼν ὅτι καὶ ὑμεῖς ὑπεφέρατε ἐκ τῆς αὐτόθι ἐπιδημίας τοῦ πυρετοῦ, ἀλλ' ἡ ἀνάρρωσις ἐμετρίασε τὴν λύπην μου. Ἦδη ἐλπίζω ὅτι ἐντελῶς ἀνελάβετε. Ἡμεῖς ἐνταῦθα, χάριτι θεῖα, ἅπαντες καλῶς τὴν ὑγιεῖαν ἔχομεν. Ὁ παρ' ἡμῖν ξενιζόμενος Νεόφυτος ἀνέλαβε καὶ ἤδη μικρὰν μόνον ἀδυναμίαν αἰσθάνεται. Ὁ ἐνταῦθα ἰατρὸς Μοσχάτος τῷ ἐσύστησε περιπάτους παραθαλασσίους.

Τὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην ὑμετέραν ἐπιστολὴν σήμερον ἀπέστειλα ἀσφαλῶς καὶ ἤδη ἐσωκλείω ἐνταῦθα ἰδικὴν του πρὸς ὑμᾶς, καθὼς τὴν πρὸς τὸν φίλον Κύριον Οἰκονομόπουλον, τὸν ὁποῖον ἀδελφικῶς ἀσπάζομαι. Περὶ τῆς ἐπανόδου του ὁ Πατριάρχης οὐδὲν μοι ἀναφέρει.

Ἐχετε τοὺς ἀδελφικούς ἀσπασμούς τοῦ φίλου Φωκά καὶ πάντων τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Ἐγὼ δ' ἀσπαζόμενος ὑμᾶς ἀδελφικῶς καὶ εὐχόμενος ἀπὸ καρδίας, διατελῶ

πρὸς Θεὸν εὐχέτης ὑμῶν
ὁ Θηβαῖδος Ματθαῖος

Ἐν Ἀλεξανδροίᾳ
τῇ 29 Σεπτεμβρίου 1887

8

Ἐν Γριζάτα Σάμης, τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1887

Πανοσιώτατε Ἀρχιμανδρίτα καὶ προσφιλέστατε φίλε Κύριε Νεκτᾶριε Κεφαλᾶ.

Εἰς Κάϊρον

Ἐτοιμάζομαι ν' ἀναχωρήσω μετὰ τῶν λειψάνων τῆς οἰκογένειάς μου, ἀφ' οὗ ἐτακτοποιήσῃ πῶς τὰς ὑποθέσεις μου· τὸ ἀπροσδόκητον πλὴν συμβᾶν μ' ἔκαμε νὰ δαπανήσω τὰ χρήματα, ἅτινα εἶχον διὰ ναύλους μας, ἢ δ' ἀνάγκη τοῦ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν θέσιν μου, ὅπως διευθετήσω ἐγκαίρως τὰ τῆς ὑπηρεσίας δὲν μοι ἐπιτρέπει νὰ προβῶ εἰς ἐκποίησιν ἐνὸς οἰκοπέδου μου εἰς Ἀργοστόλιον, ὅπως καλύψω τὰς ἐκ τοῦ ἀπαισίου τούτου ταξειδίου δαπάνας. Παρακαλῶ λοιπὸν θερμῶς νὰ ὑποβάλητε εἰς τὴν Σεβ. Ἐπιτροπὴν αἴτησιν ἐκ μέρους μου, ὅπως μοι χορηγηθῶσι φρ. 300-400. Πιστεύω ἢ αἰτησίς μου νὰ γείνη δεκτὴ καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μοι τὰ ἐμβάζητε μέσον τοῦ ... διευθύνοντες τὴν ἐπιστολὴν Κύρ. Γερ. Γ. Μαζαράκη, εἰς Αἰγιαλὸν Σάμης, Κεφαλληνίαν.

Δὲν βλέπω τὴν ὥραν νὰ φύγω. Τὰ πάντα μοι ἀναπολοῦσι δυσαρέστους ἀναμνήσεις. Ὅ,τι πρὸ πάντων μὲ στενοχωρεῖ εἶναι ἡ στέρησις ἀγαθῶν φίλων καὶ κοινωνίας, ἣν, ἐκ συγκρίσεως, θεωρῶ τὴν καλλίστην τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ ἀτυχὴς σύζυγός μου ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐξαντλεῖται, θὰ δυνηθῇ ὅμως νὰ ταξειδέυῃ καὶ ἔχω ἐλπίδας εἰς τὸν Παντοδύναμον Θεὸν ὅτι θέλει σωθῆ, ἀφ' οὗτος ἔδωκεν αὐτῇ ἀρκετὴν δύναμιν νὰ πῆ τὸ πικρὸν ποτήριον καὶ νὰ διατηρήσῃ μέχρι τοῦδε τὸ ἠθικὸν θάρρος.

Τοὺς ταπεινοὺς προσκυνισμοὺς μου εἰς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα καὶ τοὺς ἀσπασμούς μου εἰς τοὺς αὐτόσε φίλους μεταδώσατε, παρακαλῶ.

Δέξασθε τοὺς ἀδελφικούς μου ἀσπασμούς καὶ μνημονεύετέ μου ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν.

Ὁ ὅλος ὑμέτερος
Σ. Γ. Μαζαράκης

Υ.Γ. Ἦλθον εἰς Γριζάτα, χωρίον τῆς Συζύγου μου, ἔνεκα τῆς θέσεώς του καὶ τῆς ἠπιότητος τοῦ κλίματος· διότι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τέκνου

μου καὶ αὐτὴ ἡ θεὰ τοῦ χωρίου μου μὲ ἠνόχλει καὶ ὑποφέρομεν ἐκ ψύχους, οὔσης τῆς χώρας

Στείλατε, παρακαλῶ, τὸν Ἄλαν νὰ ἴδῃ τὸ σπίτι μου.

9

Ἐν Ἀθήναις τῆ 8ῃ 8βρίου 1887

Σεβαστέ μοι Ἰερεῦ ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν σας.

Αἱ ἄπειροι πρὸς ὑμᾶς ὑποχρεώσεις μοι ἐπιβάλουσι καθήκον πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ὁποίου δρᾶττομαι πάσης εὐκαιρίας, ἵνα ἐκφράσω πρὸς ὑμᾶς τὰ αἰσθήματα τῆς εὐγνωμονούσης καρδίας μου. Τοῦτο εἶναι ὁ μόνος φόρος τὸν ὁποῖον δύναμαι νὰ πληρώσω εἰς τὰς ἀμετρήτους εὐεργεσίας ὑμῶν. Αἱ πρὸς ἐμὲ ὑποχρεώσεις σας μὲ ὑποβάλλουν εἰς ὑποχρεώσεις ἀξίας ἀμοιβῶν ἀλλὰ τὰ μέσα δὲν εἶναι ἰσοδύναμα πρὸς τὴν προαίρεσιν τὴν ὁποῖαν πρὸς τὸ παρὸν ἀναπληρῶ δι' εὐγνωμόνων ἐκφράσεων, μέχρις οὗ δυνηθῶ ν' ἀνταμείψω ὑμᾶς πραγματικῶς καὶ ἐπαξίως τοὺς ἀγῶνας ὑμῶν.

Διαφυλάξειεν ὑμᾶς ὁ Κύριος ἐν ὑγιείᾳ καὶ μακροῦ εὐδαιμονία.

Σᾶς παρακαλῶ πολὺ τὰ λείψανα τὰ ὁποῖα μοῦ ἐπεμψες μὲ τὸν σύζυγόν μου, νὰ μοῦ γράφηται τίνος ἀγίου εἶναι.

Γράφετέ μας παρακαλῶ συχνὰ νὰ μανθάνομεν διὰ τὴν ὑγιείαν σου, διότι καθὼς βλέπω αἱ ὑποσχέσεις σας δὲν ἐπραγματοποιήθησαν.

Ἄπασα ἡ οἰκογένειά μου ὑγιένουσα ἀσπάζεται τὴν δεξιάν σας.

Ἄσπάζομαι τὴν δεξιάν σας

ἡ γνωστὴ σας

Σοφία Σ. Μπιζάνη

10

Ἀγαπητὲ μοι Νεκτάρει,

Τέλος πάντων εἶδον χθὲς εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Φάρου τὸν κύριον Χαϊκάλην εἰς ὃν ὑπέβαλον τὴν πρότασίν σου.

Μοὶ εἶπεν ὅτι τὴν ἐκμετάλλουσιν τῆς ἐφημερίδος παρεχώρησεν ἡδη πρὸ πολλοῦ εἰς ὁμάδα γάλλων συντακτῶν ἀντὶ ὠρισμένου ποσοῦ, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν δύναται αὐτὸς ἀμέσως νὰ πράξῃ.

Προσεκάλεσεν ἐνώπιόν μου ἓνα τῶν ὑποδιαχειριστῶν, ὃν ἠρώτησεν ἂν δύναται νὰ ἀποστέλλῃ τὸ φύλλον εἰς Κáϊρον καὶ εἰς τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς. Ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησεν, ὡς γνωρίζετε κύριε Χαϊκάλη, δι' ἕκαστον τῶν συνδρομητῶν ἢ διαχειρήσις, δαπανᾷ χάριτην ... ἀξίας 33 φράγκων ἐὰν προσθέσῃτε καὶ ἕτερα 15 φράγκα πληρωνόμενα εἰς γραμματόσημον διὰ τὴν ταχυδρομικὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλου, ἔχετε φρ. 48, ὑπολογίσατε

ἤδη καὶ τὴν προμήθειαν εἰσπράξεων τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν καὶ θὰ εὐνόησητε τοιουτοτρόπως ἂν ἐκ τῶν συνδρομῶν ἀπολείπεται τι κέρδος ἢ οὐ. Τοιουτοτρόπως δὲ μόνη χάρις, ἦν δύναμαι νὰ πράξω ὑπὲρ τοῦ Πατριαρχείου, εἶναι νὰ σημειώσω ὅτι ἐπλήρωσα πέντε φράγκα περὶ πλέον δικαίωμα εἰσπράξεως, ἵνα τὸ Πατριαρχεῖον Καίρου πληρώσῃ, ἂν θέλῃ φράγκα μόνον 55, καὶ οὕτω λαμβάνῃ τακτικῶς τὸ φύλλον, καὶ ταῦτα περὶ τῆς αἰτήσεώς σου.

Μετὰ λύπης σοὶ ἀναφέρω Νεκτάριε ὅτι τὸ περὶ Μουσικῆς φυλλάδιον ὅπερ ὁ φίλος Μαζαράκης ἀφῆκε παρὰ τῷ πατριῶτι του Σαούλη, ἀκόμη δὲν μοι ἐπεστράφη, ἂν καὶ ὑποσχέσεις ἔλαβον ἐντόνους περὶ ἐπιστροφῆς του, ἀγνοῶ τι νὰ ὑποθέσω.

Πάντες οἱ ἐδῶ διάγομεν καλῶς, ἐκτὸς δὲ τῆς ἐκτάκτως ὑψηλοτέρας καὶ ὑγροτέρας φυσικῆς θερμοκρασίας τῆς ἐφετεινῆς, ἔχομεν εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν παρενοχλοῦσαν ἡμᾶς τὴν ἀεργίαν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτῆς τὴν ἀνοικονόμητον ἀναργυρίαν, ἣτις πολλάκις μᾶς ἔρριπεν εἰς ἀπορίαν ἀντεζήτητον περὶ τοῦ πρακτέου.

Σ' ἀσπάζομαι καὶ διατελῶ

ὄλος σὸς

Σεραφεῖμ.

Τὰ εἴκοτα εἰς τὸν φίλον Μαζαράκην.

11

Ἀγαπητέ μοι Νεκτάριε,

Ἀσπαζόμενος καὶ προσαγορεύων σε ἡδέως, σοὶ ἀναγγέλλω ὅτι σήμερον ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν ὁ ἐφημέριος ὑμῶν ἱερομόναχος Νεόφυτος ἀναλαβὼν πῶς ἐκ τοῦ μαστίζαντος αὐτὸν πυρετοῦ καὶ ἀρκούντων ἐνδυναμωθεὶς περὶ τοῦ καὶ τῶν αὐτόθι ἐλπίζω καὶ εὐχομαι νὰ διάγητε ἀπηλλαγμένοι ἐνοχλήσεων.

Ἡμᾶς ἐνταῦθα μαστίζει εἰσέτι, πολυχρόνιος ἤδη καταστάς, ὑγρὸς καύσων, ὅστις οὐκ ὀλίγας ἀνέπτυξε καὶ προσήγαγε ἐνοχλήσεις καὶ νοσήματα ποῦ μὲν καὶ θανατηφόρα ποῦ δὲ παροδικά.

Ὁ Μητροπολίτης ἀπὸ χθές, ὅτε καὶ ἐλειτούργησεν εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν τελέσας μνημόσυνον, διατελεῖ ἀδιάθετος, εὐτυχῶς ἐλαφρῶς.

Μοὶ παρήγγειλε νὰ σοὶ γράψω περὶ τῶν ἐντύπων διπλοτύπων ὅτι βιβλία δὲν ἔχομεν ἔτοιμα, ὅτι θὰ ληφθῇ ἡ δέουσα φροντίς ἄλλ' ἐπὶ τότε, ἅς ἀναπληρωτῶι ἢ ἔλλειψις διὰ γραπτῶν ἀδειῶν γάμων.

Προσφέρων σοὶ τὰ προσκνηήματα τῶν οἰκείων μου μικρῶν καὶ μεγάλων τοὺς χαιρετισμοὺς τῆς δεσποτομάνας, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς τοῦ Μητροπολίτου καὶ τοῦ συναδέλφου μου σὲ ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς καὶ εἰμὶ

ὁ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς

Σεραφεῖμ.

Εἰς τοὺς περὶ σὲ πάντα εἰπὲ παρακαλῶ τὰ εἰκότα, καὶ ὅτι ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς τὸν Ἰωάννην, καὶ τοὺς συναδέλφους του.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1887.

12

Ἀγαπητέ μοι Νεκτάριε,

Μοὶ δίδεται ἀφορμὴ νὰ σὲ ἀσπασθῶ, καὶ νὰ πράττω προθύμως καὶ θερμῶς.

Μετὰ τοῦτο δὲ σοὶ ἀνακοινῶ ὅτι Κύριός τις προσελθὼν ἵνα προσαγορεύσῃ τὴν Α.Θ. Παναγιότητα ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀφίξει, μεταξὺ λόγων ἀνέφερε καὶ περὶ εἰκόνας τινὸς τῆς Θεομήτορος εὐρισκομένης μεταξὺ τῶν ἀνακαλυφθεισῶν ὑπὸ τοῦ κυρίου Ἀ. Παπαδοπούλου—Κεραμέως, ἣτις παριστᾷ τὴν Παναγίαν ὀρθήν, κρατοῦσαν τὸν Θεῖον Παῖδα ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὠλένης, καὶ φέρουσαν προσωνυμίαν Γοργοεπήκοος, παρεκάλεσε δὲ τὴν Α.Θ. Παναγιότητα, νὰ διατάξῃ ἵνα τῷ ἀποσταλῆ εἰ δυνατόν, φωτογράφημα τῆς εἰκόνας ταύτης, ὑποσχόμενος νὰ πληρώσῃ ὅσηνδῆποτε δαπάνην ἣθελε προκαλέσῃ ἢ καθαρὰ τῆς εἰκόνας φωτογράφησις.

Νὰ ἐνεργήσῃς λοιπὸν κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Παναγιότητος τὴν φωτογράφησιν τῆς ἐν λόγῳ εἰκόνας ἢ μετακομίζων αὐτὴν παρὰ τίνι δεξιῷ φωτογράφῳ ἢ προσκαλεῖς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τοιοῦτον, καὶ νὰ πράξῃς ὡς ἔπεται.

Ἄν ἡ εἰκὼν ἔχῃ διαστάσεις μεγάλας, ἦτοι μήκος καὶ πλάτος ἀνωτέρων τῶν 0,80 τοῦ μέτρου νὰ γείνωσιν ἕξ μὲν ἀντίτυπα εἰς μέγεθος τετάρτου τυπογραφικοῦ φύλλου, ἦτοι 0,25 μήκους καὶ ἀναλόγου πλάτους, μικρότερα δὲ περισσότερα.

Ἐὰν δὲ αἱ διαστάσεις εἶναι ὀλίγον μεγαλύτεραι τοῦ ἡμίσεος μέτρου, τότε νὰ μείνωσι δύο μὲν ἀντίτυπα εἰς τὸ φυσικὸν τῆς εἰκόνας μέγεθος καὶ τέσσαρα ἢ καὶ περισσότερα εἰς μέγεθος τετάρτου, πάντα δὲ εἰς λογαρισμὸν τοῦ εἰρημένου κυρίου.

Ἐννοεῖται δὲ μετὰ τῶν φωτογραφημάτων δέον νὰ ἀποσταλῆ καὶ ἀκριβῆς σημείωσις τῆς γενησομένης δαπάνης.

Ταῦτα κατ' ἐντολὴν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ὅστις μᾶς ἐπανήλθε χάριτι θεία, ζωηρὸς καὶ ἀποθησαυρίσας ἱκανὰς καὶ πάλιν δυνάμεις καὶ εὐλογῶν ἡμᾶς πάντας.

Εἰς τὴν γνωστὴν μοι φρόνησίν σου καὶ δραστηριότητα ἀπόκειται ἡ πρόεπουσα τοῦ προκειμένου ἐκτέλεισις.

Σὲ ἀσπάζομαι καὶ διατελῶ

ὅλος σοι
Σεραφεῖμ.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
τῇ 28 Ὀκτωβρίου 1887

13

2/11/87

Σ. Πάτερ Νεκτάριε.

Ἐπεθύμουν νὰ ἔλθω ὁ ἴδιος εἰς ἀντάμωσίν σας ἀλλ' εἶμαι ὀλίγον ἀδιάθετος καὶ δὲν θὰ δυνηθῶ.

Εἷς φίλος μου μοὶ εἶπεν ὅτι τὸ ΠαρθENAΓΩΓΕῖον Ἀχιλλοπούλου εἶχεν ἀνάγκην Γαλλίδος Διδασκαλίσης. Ἄν τοῦτο εἶναι ἀληθές, ἔχω νὰ σᾶς συστήσω μίαν πολὺ καλὴν μὲ Δίπλωμα, τὴν χήραν τοῦ πρώην Δημοσιογράφου Σεριέρ. Ὡς ἴσως ἠκούσατε αὐτὸς πεσὼν ἀπὸ τῆς οἰκίας του ἀπέθανε, αὐτὴ δὲ ἡ δυστυχὴς μένει ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ μὲ τὰ ὄρφανά.

Ἐὰν ἐλπίζετε ὅτι εἶναι δυνατόν ... τι μοὶ γράφετε δύο λέξεις πρὸς τίνα ν' ἀποταθῶ.

Δέξασθε τὰ σέβη μου.

Ἰμέτερος

Ἰ. Ἀθανασάκης.

14

Πανοσιολογιώτατε Μ. Ἀρχιμανδριῖτα Κύριε Ν. Κεφαλά.

Ἡ Παναγιότης του λαβοῦσα γνώσιν τῶν ὅσα γράφετε περὶ Καλλίστου, ἐνετείλατό μοι νὰ γράψω ὑμῖν ταῦτα. Ἐπειδὴ ὁ Κάλλιστος παρεκάλεσε νὰ παρατείνῃ τὴν αὐτόθι διαμονὴν του μέχρι τῆς ἀνοιξέως ἄς παραμείνῃ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ νὰ ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά του, ὡς ἔπραττε τοῦτο μέχρι σήμερον. Δῆλὰ δὴ νὰ ἡσυχάζῃ. Ὁ εὐλογημένος ὅτε τελευταίως κατήλθεν ἐνταῦθα, μοὶ εἶπεν ὅτι διὰ πολλοὺς λόγους δὲν δύναται νὰ μείνῃ εἰς Κάϊρον καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ μετατεθῇ ἀλλαχοῦ. Ἐγὼ ἔγραψα ταῦτα εἰς τὸν Πατριάρχη, ὅστις ὠργίσθη μεγάλως καὶ ἔγραψεν ὅσα ἔγραψε περὶ Καλλίστου. Τέλος πάντων τώρα ἄς ἡσυχάζῃ καὶ κατόπιν βλέπομεν. Τὰ καθ' ἡμᾶς ἐνταῦθα βαίνουνσι καλῶς. Ἡ ἀλληλογραφία μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Πατριάρχου ἠϋξήσε. Γράφομεν καθ' ἑκάστην εἰς διάφορα μέρη καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔλαβον καιρὸν νὰ φροντίσω περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ φίλου Κυρίου Οἰκονομοπούλου.

Ἄσπαζόμενος ὑμᾶς ἀδελφικῶς καὶ εὐχόμενος ἀπὸ καρδίας

διατελῶ

πρὸς Θεὸν εὐχέτης ὑμῶν

ὁ Θηβαῖδος Ματθαῖος.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ

τῇ 7 Νοεμβρίου 1887

15

Ἀδελφὲ Νεκτάριε!

προσκυνῶ.

Μετ' ἀνεκκλαλήτου χαρᾶς ἀποδεξάμενος τὴν πρὸ πολλοῦ ἀναμενομέ-

νην συγχαροευχητήριον ἀδελφικὴν σου ὑπερήσθη, τοῦτο μὲν ὅτι ὑγιαίνετε, τοῦτο δὲ ὅτι, καίτοι λίαν ἀργά, οὐχ ἦττον ἐδειξατε ὅτι μὲ ἀγαπάτε.

Ὅσα δ' ἀφορᾷ περὶ Παυλίδου κ.τ.τ. ἅμα σὺν Θεῷ καὶ ταῖς εὐχαῖς σου μετὰ 12 ἢ 13 ἡμέρας ἔλθωμεν αὐτόθι, τότε τὰ λεγόμενα.

Πρὸς τοῦτοις βεβαιῶ ὑμᾶς ὅτι ὑγιαίνω καὶ ὅτι ἀνυπομονῶ πότε νὰ ἔλθω νὰ σᾶς ἀπολαύσω ἐκ τοῦ πλησίον.

διατελῶ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
τῇ 8/20 9βρίου 87

ὁ ὄλος ὑμέτερος
Ἀμβρόσιος Σφακιανάκης.

16

Ἀγαπητὲ Νεκτάριε,

Ὁ κύριος Νερούτσος ἦλθε εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ κατέθεσε τὰς τρεῖς ἀγγλικὰς λίρας διὰ τὰ δύο μεγαλύτερα ἀντίτυπα τῆς εἰκόνας τῶν 0,25 καὶ διὰ τὰ 12 ἄλλα μικρότερα τῶν 0,18, τὰ ὅποια θέλει ὅλα δι' ἑαυτόν, διότι λέγει τοῦ ἐζήτησαν τοιαῦτα καὶ ἐξ Ἱεροσολύμων καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν, ὥστε θὰ κάμῃ καλὰ νὰ προτρέψῃ τὸν φωτογράφον νὰ κάμῃ περισσότερα τῶν παραγγελλθέντων τὸ πρῶτον ἀντίτυπα.

Πρὸς τοῦτοις νὰ ἐρωτήσῃ τὸν κύριον Γ. Μαζαράκη, ἂν ὑπάρχῃ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην χειρόγραφόν τι περὶ ζωγραφίας τοῦ Πανσελήνου, καὶ νὰ δηλώσῃ ἐνταῦθα ὅτι ἂν μάθῃς περὶ τούτου.

Σοὶ ἔχω Νεκτάριε ἔτοιμον νέον καλυμαύχιον κατὰ τὸ μέτρον σου ἀκριβῶς, ὅπερ κατεσκευάσα πρὸς διόρθωσιν τοῦ πρώτου λάθους, ἀργὰ μὲν, ἀλλὰ ἠγκαίρησα καὶ εὖρον κατάλληλον ὑλικόν.

Θὰ σοὶ τὸ στείλω μὲ πρώτην εὐκαιρίαν καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ τὸ δεχθῆς ὡς μικρὰν φιλικὴν ἐνθύμησιν, καὶ νὰ μοὶ στείλῃς τὸ πρῶτον, ἂν διατελῇ ἀχρηστόν σοι, ἵνα τὸ διορθώσω.

Ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἐτοιμάζετε δι' αὐτοῦ, ἴσως διὰ τοῦ ὑπηρέτου του, ἢ καὶ διὰ τοῦ φίλου Σφακιανάκη σοὶ τὸ ἀποστείλω.

Πάντες ἐδῶ διάγομεν καλῶς, καὶ οἱ οἰκεῖοι μου ἐπίσης ἔχουσι καλῶς καὶ σὲ χαιρετοῦν.

Σὲ ἀσπάζομαι καὶ εἰμί...

σὸς
Σεραφεῖμ.

Ἀλεξάνδρεια
τῇ 17 Νοεμβρίου 1887

Παρὰ μικρὸν ἐλησμόνου ὅτι θὰ σὲ στείλω καὶ 50 ἀντίτυπα τοῦ φυλλαδίου τοῦ ταξιδίου μου, ἐξ ὧν κρατεῖς ἓν πρὸς ἐνθύμιον φέρον τὸ

ὄνομά σου, τῶν δὲ λοιπῶν διαθέτεις τὴν πώλησιν εἰς τινα γνωστόν σου καὶ ἰκανὸν πρὸς τοῦτο.

17

Ἀγαπητὲ Νεκτάριε,

Ἐβράδυνα νὰ σοὶ ἀπαντήσω, διότι ἔπρεπε πρῶτα νὰ ἐκτελέσω τὴν παραγγελίαν σου.

Προχθὲς Παρασκευὴν ἐπορεύθην εἰς τοῦ κυρίου Χαχέμη καὶ ἐπέδωκα τὸ φωτογράφημά σου. Εἰς τὴν γηραιὰν ὑπηρέτριαν ἢ θαλαμηπόλον, ἄλλον οὐδένα εἶδον διότι ἡ κυρία ἐπὶ λέχους λεχῶ εὐτυχῆς ἀνάκειται, διότι πρὸ μικροῦ ἔτεκεν ἄρρεν, ὃ δ' ἐνταῦθα ἐπιδημῶν Ἰωάννης Χειρέμης διετέλει κατεχόμενος ὑπὸ τῆς ἐπισκεψαμένης αὐτοῦ ἀδιακρίτου Τέγκας.

Αἱ τοῦ κυρίου Δ. Οἰκονομοπούλου εὐνοϊκαὶ ἐκφράσεις ἀναφέροντο βεβαίως εἰς τὸ ὅτι μπορεῖ νὰ γράφω ρωμαϊκά, διότι τὸ βιβλιάριόν μου ἀπλῆ ὄν περιγραφή πλοῦ καὶ τῶν κατ' αὐτὸν συναντηθέντων, ἐπελθόντων, ὀφθέντων, οὐδεμίαν δ' ἀπαντήσαι ἰδιαιτέραν μακρὰν ἢ σύντομον μελέτην, οἷα ἀπαιτεῖται πρὸς ἔργα σπουδαῖα, καθίστα περιττὸν πάντα ἔπαινον, καὶ ἀνάρμοστον.

Ἄλλ' οὐχ ἦτον εὐχαριστῶ σοι τε καὶ τῷ σεβαστῷ κυρίῳ Δ. Οἰκονομοπούλῳ ἐπὶ τῇ ὑμετέρα εὐμενεῖα.

Διὰ τοῦ κομισαρίου τοῦ σιδηροδρόμου σοὶ ἀποστέλλω μικρὸν δέμα ὅπερ ἔλαβον εἰς δύο διηρημένον ταχυδρομικοῦ. Δήλωσόν μοι τὴν ἀσφαλῆ παραλαβὴν. Ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ κεντημάτων ἐθαύμασα τὴν λεπτότητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐκτελέσεως, ἂν ὑπῆρχε καὶ ἡ δέουσα κανονικότης θὰ ἦσαν καλλιτεχνήματα κεντημάτων.

Σὲ ἀσπάζομαι, συγχαίρων σοι ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ ἐν ταῖς ἐκτελεσθείσαις ἐπισκευαῖς, αἵτινες ὑπερήρουν τῇ Α.Θ. Παναγιότητι.

Σοὶ προσφέρω τοὺς ἀσπασμοὺς τῶν περὶ ἐμέ. Πρόσφερε μοι τὰ σέβη τῇ Α.Θ. Παναγιότητι, τοὺς χαιρετισμοὺς τοῖς σεβασμιωτάτοις καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς τῷ Σφακιανᾷ καὶ τοῖς λοιποῖς συναδέλφοις.

Χαῖρε καὶ εἰς ἔτη πολλὰ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 6 Δεκεμβρίου 1887

Διατελῶ ὑμέτερος

Σεραφεῖμ Φωκᾶς.

Υ.Γ. Τὸ ἐσώκλειστον δὸς κατὰ τὴν ἐπιγραφὴν καὶ πρόσειπέ μοι τὰ εἰκότα τῇ Α. Σεβασμιότητι.

Σεραφεῖμ

18

ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 ΕΝ ΚΑΪΡΩ
 Ἄριθ. 999

Ἐν Καΐρῳ τῇ 10 Δεκεμβρίου 1887

Πρὸς τὸν Πανοσιολογιώτατον
 Μέγαν Ἀρχιμανδρίτην
 Κύριον Νεκτάριον Κεφαλᾶν
 Πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον Ἐνταῦθα

Λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς, ὅπως διατάξητε τὴν ἔκδοσιν ἀντιγράφων κεκυρωμένων τῆς ὑπ' ἄριθ. 196 ἔτους 1885 ἀποφάσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ Δικαστηρίου Καΐρου, μετὰ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων, καὶ εὐαρεστηθῆτε ν' ἀποστείλητε ἡμῖν ὡς οἶόν τε τάχιον αὐτὰ αἰτηθέντα παρὰ τοῦ ἐφετείου Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἀπειροῦ πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως.

Ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος
 Χ. Ι. Γιάνναρος

19

Ἀθῆναι 11 Δεκεμβρίου 1887

Κύριε Νεκτάριε Σᾶς προσκυνῶ

Καίρον

Μετ' ἄκρας εὐχαριστήσεως ἔλαβον τὴν λίαν φιλόφρονα ἐπιστολὴν Σας, μετὰ τῆς ποθητῆς μοι εἰκόνης Σας.

Καίτοι οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἀμφέβαλλον περὶ τῆς ἀγαθωτάτης καρδίας Σας, καὶ τῶν πρὸς τὴν οἰκογένειάν μου ἅπασαν φιλικωτάτων αἰσθημάτων Σας, ἐν τούτοις τὸ κολακευτικώτατον τοῦτο δείγμα τῆς πρὸς ἡμᾶς εὐμενοῦς ἀναμνήσεως, Σᾶς βεβαιῶ, τοσοῦτον μᾶς καθυποχρέωσεν, ὥστε ἀφόσον ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θελήσεώς μου θέλω ἐπισπεύσει τὴν φωτογραφησίαν μου, ὅπως ἐντὸς βραχέους διαστήματος Σᾶς ἀνταποστείλω τὴν φωτογραφίαν μου.

Σᾶς ἐκφράζω μετὰ τῶν γονέων μου τὴν εὐγνωμοσύνην μας, διὰ τοὺς συμπαθεῖς λόγους τοὺς ὁποίους περιελάβετε ἐν τῇ ἐπιστολῇ Σας, ἀφορμὴν λαβόντες ἐκ τῆς ἀσθενείας αὐτῶν, ἐπελθούσης συνεπείᾳ τοῦ τραγικοῦ συμβάντος τῆς γειτονίας μας. Ἀληθῶς ὑπέφερον ἀμφοτέροι οὐκ ὀλίγον, ἰδίᾳ ὁ πατήρ μου προσβληθεὶς ὑπὸ ἐπιμονωτάτου πυρετοῦ, ἐξ οὗ μόλις πρότινων ἡμερῶν ἀπηλλάγη ἐντελῶς.

Συγχωρησάτέ μοι ἂν καταχρῶμαι τῆς ἀγαθότητός Σας ὑπενθυμίζουσα καὶ ἄλλην τινὰ ὑπόσχεσίν Σας — ἐξηγοῦμαι — δηλονότι τὲς ζηλευταῖς γλυκειαῖς γλυκειαῖς μπανάις, τὰς ὁποίας μὲ τόσον ζωηρὰ χρώματα μᾶς

ἐξυμνοῦσατε ἄλλοτε ὥστε μοι ἐπροκαλέσατε τὸν πειρασμὸν νὰ Σᾶς τὰς ἀνακαλέσω εἰς τὴν μνήμην Σας.

Δεχθῆτε τὰ εἰλικρινῆ καὶ ἐγκάρδια σεβάσματα τῶν γονέων μου συνηγμένα

Μετὰ τῶν τῆς ἐν Χριστῷ
θυγατρὸς Σας
Αἰκατερίνης Π. Μακρίδου.

20

Ἐν Σμύρῃ τῇ 11/23 Δεκεμβρίου 1887

Σεβαστέ μοι καὶ ἀγαπητὲ Νεκτάριε,

«Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο» ἀνεφώνησεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀρχιτελώνου Ζακχαίου· «Σήμερον χαρὰ καὶ εὐτυχία τῷ οἴκῳ τούτῳ εἰσέρχεται» ἀνεφωνήσαμεν καὶ ἡμεῖς ἀποδεχόμενοι καὶ ἀκορίστως καταφιλοῦντες μετὰ πλείστης ὀσης χαρᾶς τὴν εἰκόνα σου. Ἡ διαδήλωσις αὕτη τῆς γενικῆς χαρᾶς εἶναι βεβαίως χαρακτηριστικωτάτη ἀπόδειξις τῶν πρὸς σὲ ἀδελφικῶν ἡμῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς ἀδόλου καὶ εἰλικρινοῦς πρὸς σε ἀγάπης μας, ἢ μετὰ τοσαύτης ὁμως πεπειθήσεως ἐκφρασθεῖσα βεβαιότης ὅτι τῇ εἰκόνι σου συμπαρομαρτήσῃ ἢ εὐτυχία καὶ χαρὰ, δὲν σοι φαίνεται ὅτι εἶναι ἔμπνευσις τῆς θείας προνοίας; Μετὰ τὰς πρώτας ἐκδηλώσεις τῆς χαρᾶς εἰσήλθομεν, ὡς λέγουσιν, εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, καὶ συνεζητήθη τό: εἰς τίνος δωμάτιον ἔπρεπε νὰ ἀναρτηθῇ ἡ εἰκὼν, ἅτε ἀπάντων διεκδικούντων δικαιοῦματα ἰδιοκτησίας ἐπ' αὐτῆς. Τὸ ζήτημα ὁμως δὲν ἄργησε νὰ λυθῇ ὀριστικῶς, καὶ εὐνοϊκῶς ἐννοεῖται ὡς πρὸς τὸν πατέρα, καὶ οὕτως κοινῇ τῇ ψήφῳ καὶ τῇ συγκαταθέσει, ἀνηρτήθη αὕτη πομποδῶς εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Τώρα λοιπόν, Νεκτάριε μου, σὲ ἔχω ὄχι μόνον εἰς τὴν καρδίαν μου ἀλλὰ καὶ πλησίον μου καὶ δύναμαι οὕτω νὰ σὲ καμαρώνω ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Σοὶ λέγω δέ, χωρὶς νὰ σὲ κολακεύσω, ὅτι εἶναι ἐπιτυχεσιτάτη. Τώρα βεβαίως θὰ ἔχῃς καὶ σὺ τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς ζητήσῃς τὰς εἰκόνας μας, διότι ἀδιστάκτως πιστεύω ὅτι μᾶς ἀγαπᾶς τόσον ὅσον καὶ ἡμεῖς σὲ ἀγαπῶμεν, διὰ τοῦτο, ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ τοῦ φίλου Μιχαλάκη ἐκ Χίου, ὅπου ἀπῆλθεν ὅπως διέλθῃ ἡμέρας τινὰς μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, θὰ φωτογραφηθῶμεν, ἐπὶ πιστώσει ἐννοεῖται, καὶ θὰ σοι τὰς στείλω.

Τὰ καθ' ἡμᾶς βαίνουνσι καλῶς, χάριτι θεῖα, ἀλλὰ κατὰ τὸ διη λεγόμενον σὰν τὴν οὐρὰν τῆς ἀλεπούς ἢ ὅποια οὔτε μακρύνει, οὔτε κοντίνει. Ἄς ἔχῃ δόξαν ὁ Θεὸς· ἐκεῖνος γνωρίζει βεβαίως τὰς ἀνάγκας μας καὶ πέποιθα ὅτι δι' εὐχῶν σας δὲν θὰ μᾶς ἀφήσῃ ἀβοηθήτους.

Ἡ Χαρίκλεια φιλεῖ τὸ χέρι σας, ἐπειδὴ ὁμως εἶναι εἰλικρινῆς δὲν θέλει λέγει νὰ σᾶς κρύψῃ ὅτι ἔχει μεγάλο παράπονον ὅτι δὲν τὴν ἐστείλατε ὀλίγον γλυκὸν ἀπὸ χουρμάδες. Εἶναι δίκιο Θεοῦ, λέγει, νὰ ἔχῃ ἕναν

ἀντιπρόσωπον τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ Κάϊρον καὶ νὰ μὴν εὑρίσκηται εἰς τὸ δουλάπι τῆς μίᾳ κοῦπα γλυκὸ χουρμᾶ διὰ νὰ ὑπερηφανεύηται εἰς τὰς φίλας τῆς, Τέτοιο ἄδικο ὁ Θεὸς δὲν τὸ θέλει.

21

Πρὸς τὸν Πανοσιώτατον Μέγαν
Ἀρχιμανδρίτην τοῦ Πατριαρχικοῦ
θρόνου Ἀλεξανδρείας Κύριον Ν. Κεφαλᾶν

Πανοσιώτατε,

Κατὰ παράκλησιν τοῦ Κυρίου Δ. Μωραϊτοπούλου γράφω τὰ ἑξῆς: Χθὲς τὴν πρωΐαν νέος τις ἐκ Βώλου, λαθρέως ἐπῆρεν μίαν ὑπηρέτριαν ὀνόματι Βασιλικὴ ἐκ Αἰῆμου, ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Δημ. Μωραϊτοπούλου καὶ κατέφυγεν εἰς Κάϊρον. Διὰ τηλεγράφου τοὺς ἔχουν φυλακῆσει εἰς τὴν ἀστυνομίαν μὲ παρεκάλεσεν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς νὰ στείλετε τὸν Καβάση νὰ τὴν πάρῃ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, νὰ μᾶς τὴν ἀποστείλετε ἐδῶ διὰ νὰ μὴν ἐξοκλήῃ καὶ καταφύγῃ εἰς τὰ δημόσια καταστήματα· ὅσα ἔξοδα κάμετε νὰ μοῦ γράψετε νὰ τὰ λάβω διὰ νὰ τὰ στείλω.

Ἐν Ζαγαζικίῳ τὴν 17 Δεβρίου 1887

Ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν Σας
ὁ ἐν Χριστῷ Ἀδελφὸς
Ἰωάννης Γ. Ὁθωναῖος
Ἱερεὺς

22

Ἀγαπητὴ Νεκτάριε,

Κατὰ τὴν ἐντολήν σου μετέβην παρὰ τοῦ Ἀ. Κυριακοπούλου ἀπαιτήσας δὲ ἔλαβον, δύο χειρόγραφα, τὸ περὶ θανμάτων καὶ τὸ περὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, τὸ ἕτερον τοῦ Λόγου δὲν τὸ εἶχε πρόχειρον, μοι ὑπεσχέθη νὰ τὸ εὔρῃ καὶ μοι τὸ στείλῃ. Τοῦτο δὲ καὶ περιμένω, ἄλλως θὰ μεταβῶ καὶ πάλιν πρὸς ἀπαίτησιν αὐτοῦ καὶ θὰ σοὶ τὰ ἀποστείλω διὰ τοῦ Μητροπολίτου.

Σὲ παρακαλῶ Νεκτάριε, νὰ ἐπιταχύνῃς τὸν ἐκτέλεισιν καὶ ἀποστολὴν τῶν μικρῶν φωτογραφημάτων τῆς εἰκόνης, διότι ἐντρέπομαι τὸν κύριον Ἰ. Νεροῦτσον, ὅστις καὶ διὰ τὰ ἀπασταλέντα μεγάλα, εὔρεν ὅτι πολὺς παρῆλθε χρόνος, ὑπόβαλέ μοι τοὺς ἐγκαρδίους σεβασμοὺς τῆ προσκυνητῆ Θειοτάτη Παναγιότητι.

Δέξαι τοὺς ἀσπασμούς μου, καὶ πρόσειπέ μοι τὸν Ἀμβρόσιον, Μαζαράκην Μιχαὴλ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς.

Τὰς ἑορτὰς καὶ τὸ Νέον ἐπὶ θύραις ἔτος εὐχομαι πλήρης εὐτυχίας καὶ γαλήνης.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 28 Δεκεμβρίου 1887

ὁ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς Σεραφεῖμ

23

Ἐν Σμύρῃ τῇ 30ῃ Δεκεμβρίου 1887

Ἄγιε Ἀρχιμανδρίτα,

εἰς Κάϊρον

Λυπούμαι πολὺ ὅτι ἀναγκασθεὶς ν' ἀναχωρήσω εἰς Κάϊρον μὲ τὸ ταχὺ σύρμα τῶν 9.20 π.μ. δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐπώφεληθῶ τοῦ διαβατηρίου μ' εἶχате ὑποσχεθῆ ἢ ἀγγλικὴ ὑπηκοότης μ' ἐξήρесе διὰ τὸν σκοπὸν. Τοῦ Ἄγγλου τοῦ διδασκάλου τὸ προσευχητᾶριον ἐπιστρέφοντες τῷ προσθέσατε παρακαλῶ ὅπως μ' ἐπιστρέψῃ δύο ἀντίγραφα ἐπιστολῶν πού εἶχον ἀφήσει παρ' αὐτῷ. Ἄν καὶ μὴ διπλωματούχος Θεολόγος θ' ἐξακολουθήσω ν' ἀπαντήσω εἰς ζητήματα θίγοντα τῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως τῶν Πατέρων τῆς Ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἀναλόγως τῶν δυνάμεων φοιτητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ὅτε ὁ Μακαρίτης Κοντογόνης ὑπηγόρευε τὰς εἰς ψαλμοὺς ἐρμηνείας του καὶ ὁ Δαμαλᾶς ἐξεφώνει τὸν πρῶτον Καθηγητικὸν αὐτοῦ λόγον καὶ ἐλπίζω μὲ τὴν εὐχὴ Σας νὰ μὴν ὑποπέσω εἰς λάθος καὶ σφάλμα μέγα καὶ ἀδιόρθωτον. Ἡ περικοπὴ τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου, περὶ ἧς Σᾶς εἶχον ἐρωτήσει, ἔμαθον ὅτι εὑρίσκειται εἰς τὴν πρὸς τινὰ Σεβῆρον πρῶτην ἢ δευτέραν αὐτοῦ ἐπιστολὴν ὅπου οἱ Κύριοι αὐτοὶ ἐν Λατινικῇ μεταφράσει εὑρίσκουσι .... καὶ παρερμηνεύοντες ὅπως θέλουσι τὸ σημαίνόμενον τοῦ Πατρὸς τὸν ἐκλαμβάνουσι εἰς Μονοφυσίτην. Δὲν ἔχω τὸ κείμενον ὑπ' ὄψιν διὰ νὰ τοῖς τὸ διασαφηνίσαι τις. Ἀναμφιβόλως τὸ Πατριαρχεῖον κατέχει τ' ἅπαντα τοῦ Πατρὸς καὶ δὲν θὰ Σᾶς εἶναι δύσκολος ἢ διευκρίνησις. Ἐὰν καὶ ὅταν ἀποφασίσῃ ὁ Ἅγιος Σιναῖος τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης νὰ εἰσάξῃ εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ ἐποπτευομένην Σχολὴν καὶ ἡ Αὐτῆς Πανιερότης εὐαρεστουμένη ἀνακοινώσῃ μοι τὴν τοιαύτην Τῆς ἀπόφασιν, τότε καὶ μόνον τότε Θεοῦ εὐδοκούντος θέλω ἔλθει πρὸς τὴν ὑμετέραν χώραν ἐν τούτοις παρακαλῶν ὑμᾶς ὅπως μὴ λησμονήσητέ με εἰς τὰς πρὸς τὸν Ὑψιστον ἐντεῦξες διατελῶ.

ὄλως ὑμέτερος
Ἀθ. Καπάπολους.

24

Φίλτατε Νεκτάριε,

Δύο ἔχω ἐν χερσὶν ἐπιστολάς σου καὶ εἰς οὐδεμίαν ἀπάντησα διὰ λόγους, οὓς ἐκθέσω σοι, ἦν Θεὸς ἐθέλῃ ἐν προσεχεῖ μου ἐπιστολῇ.

Συγχαίρω σοι ἐπὶ τῇ προαγωγῇ καὶ τῇ ἀποκαταστάσει τῇ προσηκούσῃ, εἰς τοὺς μακροὺς πόθους, οὓς ὑπὲρ ταύτης ὑπέστης.

Λυπούμαι δὲ μὴ δυνάμενος νὰ εἶπω τὰ αὐτὰ καὶ πρὸς ἐμαντὸν πάσχων ἀείποτε ὑπὸ δεινῆς κεφαλαλγίας, ἐπιταθείσης κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἔνεκα τοῦ τραγικοῦ θανάτου τοῦ ἀτυχοῦς ἀδελφοῦ μου.

Μαζί μου, δηχθέντος ὑπὸ λυσοῶντος κινὸς καὶ ἐκ τούτου ἐν μέσῳ ἀλγηδόνων ἀποθανόντος εἰς τὸ Νοσοκομεῖον μακρὰν πάντων, διότι οἱ πάντες ἐφοβοῦντο.

Καὶ ταῦτα μὲν ταύτη.

Ἦδη δὲ λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ συστήσω σοι τὸν ἐπιδότην τῆς ἐπιστολῆς μου Γεώργιον Ἀγγελίδην, φίλτατον ἐμὸν καὶ συμμαθητὴν ἀγαθὸν ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, ἄξιον δὲ κατὰ πάντα τῆς σῆς εὐνοίας καὶ προστασίας καὶ ἀπευθυνόμενος εἰς τὰ φιλόανθρωπα αἰσθήματά σου νὰ σὲ παρακαλέσω ἐνθέρμως, ὅπως φανῆς αὐτῷ χρήσιμος, ὅπως ἂν δυνηθῆς.

Δὲν γνωρίζω κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην ἔνεκα λόγων ὑπάρχει ἐν ἐμοὶ πλήρης ἢ πεποίθησις ὅτι θὰ πράξῃς ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅ,τι δυνατὸν ἐπὶ δὲ τῇ ἐλπίδι ταύτῃ εὐχαριστῶ σοι ἀπὸ καρδίας.

Ἐπιθυμῶ νὰ μοι γράφῃς συνεχῶς, βέβαιος, ὅτι θὰ μανθάνῃς καὶ σὺ τὰ νεώτερα τῆς Χίου, ἂν τὰ σπουδαιότερα εἶνε σήμερα ἢ ἄφιξις τοῦ νέου Μητροπολίτου Κ. Δεληγιάννη.

Ἐπὶ πᾶσι τούτοις κατασπαζόμενός σε διατελῶ

Ἐν Χίῳ τῇ 26 Ἰβρίου 1889

ὄλος σὸς
Δ. Μόσχας.

25

Πρὸς τὸν ἐνταῦθα ἐπιτετραμένον τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῶν Ὀρθοδόξων Πανιεροτάτου

Κυρίου Κυρίου
Κεφαλὰ Χαίρειν

Ὁ δι' εὐχῶν σας ταπεινὸς ὑποσημειούμενος, περικαλεῖ ὅπως δώσηται τῷ ἐπιφέροντι, ἐὰν εἶναι δυνατὸν ἐν Πιστοποιητικὸν Πενίας, μὴ δυναμένου ν' ἀνθέξῃ τὰ ἐξῶδα τοῦ μικτοῦ Δικαστηρίου.

Ὁ ἐπιφέρων Κύριος Νικόλαος Νοῦκος προΐγουμένος ἀνεχώρησεν εἰς Βίβα χωρίον, καὶ ἠργάσθη ἐπεὶ ὀλίγους μῆνας· μετὰ ταῦτα ἠσθένησε μὲ πυρετοῖδῃ τύφον· ἀπεφασίσθη παρὰ τῶν προΐσταμένων ν' ἀναχωρήσῃ διὰ Κάϊρον ὅπως ἰατρευθῆ μετὰ τὴν ἀνάρωσίν του μετέβη εἰς τὸ ῥηθὲν χωρίον· ἀρχήσας κατὰ τὸ σῆθητες τὴν ἐργασίαν, ἐπεὶ 20 σχεδὸν ἡμέρας. Αἰφνης παρατηρεῖ πρὸ 3ῶν ἡμερῶν τὸν συντέτερον τοῦ προΐσταμένου του, καὶ τοῦ λέγει νὰ εὕρῃ ἐργασίαν· τότε τοῦ λέγει πολὺ καλὰ πληρώσατέ μοι ἀφοῦ ἀφαιρέσεται τὰς 6 λίρας ἄτυνας εἰς διαλυμάτων ἔλαβα ἀπέναντι τοῦ μισθοῦ μου καὶ τοιουτοτρόπος νὰ φύγω.

Οἱ ῥηθέντες προεστάμενοι μὴ σεβασθέντες οὔτε ἱερόν, ἀλλ' οὔτε ὄσιον, τὸν ἀπέβαλαν τῆς ἐργασίας ὃ δὲ Νοῦκος ἀναγκάσθη νὰ ἐνεχειρίσῃ μέρος τῶν φορεμάτων του διὰ ν' ἔλθῃ εἰς Κάϊρον.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἀπεφασίσθη νὰ τὸν ὀδηγήσω εἰς τὸν

φίλον μου Κοῦ Ν. Ἄμπέτ ὅστις ἀνέκρινε τὸ πιστοποιητικὸν περὶ τοῦ ὁποίου εἰς τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα τὴν παρούσαν μου μετὰ τοῦ ἡδίου στέλνω.

Ὅσον ἀφορᾷ διὰ τὰ δικογορικὰ καὶ τὴν εἴσαξιν τῆς ὑποθέσεως εἰς τὸ μικτὸν δικαστήριον δορεᾶν δυνάμει τοῦ ὑμετέρου πιστοποιητικοῦ, θέλει σκεφθῆ καὶ λάβει εὐθύνην ὁ Κοῦ Ν. Ἄμπέτ.

Μένω ἐπιδαψηλευόμενος εἰς τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα τοὺς ἀσπασμοὺς τῆς σεβαστῆς μοι δεξιᾶς

ὁ ταπεινὸς

Ἦθων Ἰω. Νικολαΐδης.